

Fredsgudstjeneste

Taler

Kristen Skjeseth

Dato

8 mai 1945

Sted

Vågan kirke

1 Takkegudstjenesten for hele landet kommer senere, når de som er ute, er kommet hjem, og alt kommer i ordentlig gjenge. Men vi må møtes for å takke Gud og synge lovsanger og «Ja vi elsker».

5 Nu er det skjedd det vi har håpet på og lengtet efter siden 9. april 1940. Det kom ikke så snart som vi håpet. Det kom ikke slik som vi engang ventet og heller ikke slik vi tilslutt gruet for.

Det kom så meget bedre enn kanskje noen hadde våget å håpe.

10

Jeg har mange ganger prøvet å holde motet oppe hos mine tilhørere ved å minne om det som står i vår nasjonalsang.

Norske mann i hus og hytte

15

takk din store Gud.

Landet vilde han beskytte

20 skjønt det mørkt så ut.

Alt hvad fedrene har kjempet

møderne har grett,

25

har den Herre stille lempet

så vi vant vår rett.

Våre efterkommere kommer til å tenke på denne tid mer enn på 1814 når de synger disse ord, landet vilde han beskytte skjønt det mørkt så ut. -

35 Det så mørkt ut en tid. Det skulle noe til å holde motet og håpet oppe. Men det brast ikke for flertallet av folket - fordi vi mennesker har trodd at Gud ville lempe det slik, at vi vant vår frihet og rett: «Har den Herre stille lempet så vi vant vår rett.»

Og nu er det skjedd - og nu takker vi Gud den allmektige.

40

Var Gud ei med oss denne stund

så sier mange munne.

45 Var Gud ei med oss denne stund,

Vi helt var gått til grunne.

Ti vi er fattig folk og få,

50

men mange hårdt vil mot oss stå,

ja støte ned og storme. -

55 Det skal litt tid til å bli klar over hva det betyr dette som er skjedd, hva fred og frihet innebærer nu. Det tok så lang tid at vi hadde vennet oss til den unormale livsform vi hadde fått.

60 Det betyr at vi ikke lenger har noen fiender som kan herske over oss og tvinge oss til det de vil. Vi har ikke noen fiender som kan hindre oss i å tenke og tale fritt, høre og lese hva vi vil. Vi behøver ikke lenger frykte for arrestasjoner og skal ikke høre om henrettelser og tortur. Vi har i det hele tatt ikke fiender lenger.

65 Blant våre landsmenn har vi ikke lenger motstandere som kan øke plagen. Svartelister over gisler og uskyldige som skal henrettes, er døde og maktesløse. Angiverne er blitt arbeidsløse, for de har ikke lenger noen herre som befaler.

70 Vi skal ikke lenger frykte for at nye deler av landet skal lide Televågs eller
Finnmarks skjebne. Vi behøver ikke lenger grue for tvangsevakuering eller for å
få våre hjem ødelagt.

Vi heiser vårt flagg når vi vil og lar være når vi vil. De som har måttet flytte fra
75 sine hjem, kan flytte inn igjen. Vi behøver ikke lenger se på at hus og alle ting
forfaller. Og vi behøver ikke frykte for at hungersnøden skulle bli gjest i landet
før alt var over.

Vi har atter vårt gamle trygge rettssamfunn. Ingen kan holdes i fengsel uten lov
80 og dom. Det skal bli godt og trygt å leve i landet igjen.

Det varte lenge - 5 lange år. Men det ble sant det jeg fikk som en forvisning
under krigen 1940. Når krigen engang er tilende, må vi si at Norge har hatt en
nådig krig. Ikke noen av de okkuperte land er kommet så vakkert igjennom den
85 harde tid som vårt land.

Og nu kom friheten og freden uten nye offer som en uventet gave.

Og nu skal vi være glade:

90 «Og du skal være glad på din høytid, du og din sønn og din datter og din tjener
og din tjenestepike og levitten og den fremmede og den faderløse og enken som
er innen dine porter», står det i 5. Mosebok.

95 Vær glad på vår frihetsdag du og alle som hører deg til. Men la det bli en hellig
glede. La din glede nu bli vigslet i Herrens hus, så at den ikke forderves ved det
som vondt er. -

Vi skylder den Allmektige som har hjulpet oss på underlig måte å glede oss på
100 sømmelig vis. Vi skylder dem som har ofret livet for vår frihet, å hedre deres
minne ved behersket glede.

Det er visstnok over 10 000 som ikke vender tilbake til det frie Norge som de
kjempet for. Mange hustruer får ikke sine menn tilbake. Mange mødre og fedre
105 får ikke ønske sin gutt velkommen hjem. Det er mange som har en stor strid og
sorg nu i den felles glede.

Vi skal også hedre deres minne - som er blitt offer for den onde ånd her i landet.
110 Mange av dem har gjennomlevet grufulle timer.

Men det som mest skal fylle vår glede med alvor, er dette at vi har gjennomlevet
det største Guds drama i slektens historie. Det er en grufull tragedie. Et drama
om syndens straff og gjengjeldelsen som burde få oss til å frykte for alvor den
115 rettferdige og hellige Gud. Vi har sett Guds straffedom i det store. For ham
frykte all jorden.

Krigen og okkupasjonen har kostet vårt land meget. Meget er ødelagt. Nu skal vi
bygge landet opp igjen. Nu vet enhver at vi elsker dette landet og nu vet vi hva
120 frihet er verdt.

Med glade og takknemlige hjerter skal vi vie våre krefter til landets
gjenoppbygging. Mange har gitt sitt liv i døden for landets frihet. Vi skal gi vårt
liv i arbeidet for vårt land og vårt folk.

125 Ennu en tid får vi se våre gjester hos oss. Jeg talte igår med sjefen for de tyske
tropper i Lofoten. Han sa at de militære sjefer vil gjøre alt de kan for at vi ikke
skal få noe å klage over de tyske soldatene, og bad meg å hjelpe til at
befolkningen også oppførte seg på rett måte, så det ikke ble sammenstøt. Jeg
130 fortalte at vi skulle ha gudstjeneste og at jeg hadde tenkt å be folket om ikke på
noen måte å utfordre. Men hvordan skal vi være? spurte jeg. - Som dere har vært
svarte han: «Stolte og rolige.»

Ved en minnefest for de falne høsten 1940 sa jeg: Det er vår nasjonale plikt og
135 vår kristelige rett å oppføre oss slik at de skjønner vi ikke setter pris på deres
besøk. Nu vil jeg si: Det er vår nasjonale rett og vår kristelige plikt ikke på noen
som helst måte å såre eller krenke vår gjester. For vi har ikke lenger fiender. Vi
har endog råd til å være vennlige. Og det samme gjelder dem som lot seg forføre.
Ingen må heller såre eller krenke dem - for nu er vi et ordnet rettssamfunn. Og vi
140 må nu vise at den gamle demokratiske ånd er bedre enn den nye som med tvang
og vold skulle skaffe seg tilhengere.

Kilde

Skrifter og taler i utvalg, 1970, Oslo : Dreyers forlag

145

Emner

Preken

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/fredsgudstjeneste>

150

155

160

165

170

175

180

185